

Dokumenttyp Rutin	Ansvarig verksamhet Smittskydd Värmland	Version 14	Antal sidor 4
Dokumentägare Monika Carlson Hygiensjuksköterska	Fastställare Anna Skogstam Smittskyddsläkare	Giltig fr.o.m. 2022-06-30	Giltig t.o.m. 2024-06-29

Covid-19 - åtgärder för att minska risken för smittspridning inom vård och omsorg

Gäller för: Hälso- och sjukvård, Kommunal vård och omsorg, Folk tandvården Värmland

Rekommendationen gäller även för verksamheter eller funktioner som har upprättat samarbetsavtal med Region Värmland eller kommuner, till exempel servicetrafiken. Rekommendationen gäller i utrymmen och situationer där personal i dessa verksamheter har närkontakt (inom två meter) med patienter eller med varandra där det inte är möjligt att hålla avstånd.

Rekommendationen gäller även vaccinerad personal.

Anpassning eller avsteg från denna rekommendation

Anpassning/avsteg från denna rekommendation kan göras efter lokal riskbedömning i den egna verksamheten. I hälso- och sjukvård tas detta beslut av verksamhetschef.

I kommunal vård och omsorg tas detta beslut av medicinsk ansvarig sjuksköterska (i samråd med verksamhetschef).

Observera!

För rutiner vid vård av patient med misstänkt eller bekräftad influensa, RS eller covid-19 i slutenvård, öppenvård samt i kommunal vård och omsorg – se respektive rutin på Smittskydd Värmlands hemsida

Source control

Source control innebär i detta sammanhang användande av munskydd som barriär för att minska risken för att bäraren sprider sekret från mun och näsa. Därigenom minskas risken för spridning av luftvägsvirus.

Arbetsgivare har generellt sett inte rätt att få veta om en arbetstagare är vaccinerad eller inte. Rekommendationen om användning av source control skiljer därför inte mellan vaccinerade och ovaccinerade.

Läs mer här: [Förebyggande åtgärder och rekommendationer kring smittspridning av covid-19 inom vård och omsorg \(folkalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/forebyggande-avgard-och-rekommendationer-kring-smittsparning-av-covid-19-inom-vard-och-omsorg)

Rekommendation

Vid patientkontakt
Patientkontakt inom två (2) meter: <ul style="list-style-type: none">• munskydd IIR (alternativt visir).<ul style="list-style-type: none">- Vid brist på munskydd IIR kan munskydd II alternativt I användas.- Andningsskydd används i stället för munskydd vid aerosolgenererande åtgärder.
Personal i kontakt med personal
I utrymmen där det inte är möjligt att hålla två meters avstånd, till exempel på expeditioner och i mötesrum/konferensrum: <ul style="list-style-type: none">• munskydd I, II eller IIR (alternativt visir). <p><i>Obs! Bygger på att samtliga i rummet använder munskydd eller visir.</i></p>

Visir som alternativ till munskydd

I första hand rekommenderas munskydd som source control. Visir har fördelen att det ger ögonskydd för personalen i patientkontakt, vilket munskydd inte ger. I vissa situationer kan visir vara ett fördra framför munskydd.

Detta kan till exempel vara:

- i samtal med personer med nedsatt hörsel
- i situationer där visir kan antas vara mindre skrämmande än munskydd för patienten (till exempel dementa).

Övriga smittförebyggande åtgärder

Skyddsutrustning kan aldrig ersätta goda grundrutiner. Övriga viktiga åtgärder för att förhindra smittspridning av covid-19 från personal till patienter och omsorgstagare är:

1. Personalen är vaccinerad mot covid-19.
2. God följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler (BHK).
3. Personalen stannar hemma/går hem vid symtom (även lindriga).
4. Fysiskt avstånd på minst två meter hålls så långt det är möjligt.
5. Goda städrutiner.

Munskydd

Användning

- Handhygien ska utföras innan man tar på sig munskydd och efter man tagit av sig munskyddet.
- Rör inte munskyddet när du har det på dig.
- Munskyddet ska inte förvaras i fickor eller där det kan skadas eller förorenas. Skador kan påverka munskyddets effektivitet.
- Munskydd är en engångsprodukt och ska kastas efter användning.
- Användningstiden beror bland annat på temperatur och luftfuktighet men ofta fungerar munskyddet under arbetspass mellan raster, ca 3–4 timmar.
- Samma munskydd kan användas mellan flera symtomfria patienter inom samma vårdenhets/avdelning (behöver inte bytas mellan varje patient när man använder munskyddet hos icke misstänkt covid-19).
 - Ordinärt boende som till exempel hemtjänst, palliativa teamet, mobila team – i dessa fall räknas bostaden som en vårdenhets.
- Vid misstänkt eller bekräftad covid-19 byts munskyddet mellan varje patient. Se rutinerna:
 - Covid-19 – misstänkt eller bekräftat fall i slutenvård (RUT-19272)
 - Covid-19 – misstänkt eller bekräftat fall i poliklinisk vård (RUT-19725)
 - Covid-19 – särskilt boende/korttidsboende/ordinärt boende (RUT-20251).
- Vid annan luftvägssmitta, multiresistenta bakterier (MRB) eller vid diarré byts munskyddet mellan varje patient.

Munskydd kasseras (kastas):

- om du vidrört munskyddet när du har det på dig
- vid rast eller när vårdenhets/avdelning lämnas
- om det är vått eller nedsmutsat
- om det är svårt att andas genom.

Så här sätter du på munskydd:

1. Desinfektera händer och underarmar.
2. Placera munskyddet över näsa, mun och haka.
3. Kläm åt metalskenan över näsryggen.
4. Fäst banden bakom huvudet alternativt öronbanden bakom öronen.
5. Justera munskyddet så att det täcker näsa, mun och haka och sluter tätt utan några glipor.

Så här tar du av munskydd:

1. Desinfektera händer och underarmar.
2. Knyt upp banden, börja med det nedre och därefter det övre, alternativt ta tag i öronbanden utan att vidröra munskyddet.
3. Lyft munskyddet från ansiktet i banden.
4. Lägg munskyddet i sopbehållare utan att byta grepp.
5. Desinfektera händer och underarmar.

Visir

Användning

- Visiret ska alltid rengöras efter varje användning, till exempel mellan varje patientrum.
- Kan användas mellan flera patienter på samma patientrum.
- Handhygien ska utföras innan man tar på sig visir och efter man tagit av sig eller på annat sätt hanterat visiret.
- Visiret ska förvaras där det inte kan skadas eller förorenas. Hängs med fördel på krok.

Rengöring

Torkas av med ytdesinfektionsmedel/rengöringsmedel/diskmedel/tvål.

1. Ta på rena handskar (för att skydda händerna mot ytdesinfektionsmedlet).
2. Ta av visir.
3. Torka insidan först, därefter utsidan (vid behov lägg visiret på ren yta vid avtorkning).
4. Häng upp eller placera på ren yta.
5. Ta av handskar.
6. Desinfektera händer och underarmar.

Dokumentet är utarbetat av: Monika Carlson och Anna Skogstam